

Πώς ο άνθρωπος είναι πλασμένος υπό τεσσάρων στοιχείων
Κεφ. 1θ'

37 Γυρίζοντας εις τήν πρώτην ὕλην τῆς φύσεως εις ὅλα τὰ πράγματα ἄπερ ἔκαμεν ὁ Θεός τὰ ὅποια ἔχουν τέσσαρα στοιχεῖα, ὥσπερ ἓνα κρυότης, / ξέρη, ζέστη καί ὑγρότης, καί τοῦτα τὰ πράγματα εἶναι εις τόν ἄνθρωπον καί τό ὁμοίως εἶναι τοῦτα τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καί περικρατοῦν τόν κόσμον καί ὑπ' αὐτῶν συνίσταται ὁ κόσμος καί ὑπ' αὐτοῦ ἐκπορεύονται τοῦτα τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἄπερ λέγομεν ὅτι καί ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ μέτοχος καί πλασμένος ὑπ' αὐτῶν, ὥσπερ ἠβλέπομεν καί ἡ ἰστία ἐστὶ ζεστή καί ξερή καί ὁ ἀέρας ἐστὶ ζεστός καί ὑγρός καί τό νερόν ἐστὶ ψυχρόν καί ὑγρόν καί ἡ γῆ ἐστὶ ψυχρά καί ξερή. Καί ἔτσι εἶναι καί τὰ κορμῖα τῶν ἀνθρώπων καί τῶν ζώων ὅπου εἶναι εις τόν κόσμον καί ἔχουν τοῦτα τὰ στοιχεῖα ὅπου εἶναι μέτοχα ἀπ' αὐτά τὰ στοιχεῖα ἀπό τὰ ὅποια ἐκπορεύονται τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ὡς εἴπαμεν, ἤγουν χυμοί, εις τρόπον ὅτι ὅλα τὰ κορμῖα εἶναι στοιχειωμένα καί μέτοχα ὑπ' αὐτῶν, ἤγουν ὁ θυμός ὅπου ἐστὶ ζεστός καί ξερός, τό φλέγμα ὅπου ἐστὶ ψυχρόν καί ὑγρόν, τό αἷμα ὅπου ἐστὶ ζεστόν καί ὑγρόν, ἡ χολή ὅπου ἐστὶ ψυχρά καί ξερή. Καί ἔτσι ἐστὶ καί ὁ χρόνος εις τέσσαρα μέρη διαμερισμένος, εις ἀνοιξιν, εις καλοκαίρι, εις χινόπωρον καί εις χειμῶναν. Καί ἡ ἀνοιξιν ἐστὶ ξερή καί ὑγρά, ὥσπερ τό αἷμα, καί τό καλοκαίρι ἐστὶ ζέστη καί ξέρη, ὥσπερ τές χολές, τό χινόπωρον ἐστὶ κρυότη καί ξέρη, ὥσπερ ἐστὶ ὁ θυμός, καί ὁ χειμῶνας ἐστὶ ψυχρός καί ὑγρός, ὥσπερ τό φλέγμα. Καί ἠξεύρετε ὅτι ἡ ἀνοιξιν ἄρχεται ἀπό τές εἴκοσι δύο τοῦ Φεβρουαρίου, ὡς καθὼς λέγουν οἱ φιλόσοφοι, καί

37v κρατεῖ ἕως εις τές εἴκοσι τέσ/σαρες τοῦ Μαΐου καί τό καλοκαίρι ἄρχεται ἀπό τές εἴκοσι πέντε τοῦ Μαΐου καί κρατεῖ ἕως εις τές εἴκοσι τρεῖς τοῦ Αὐγούστου καί τό χινόπωρον ἄρχεται ἀπό τές εἴκοσι τέσσαρες τοῦ Αὐγούστου καί κρατεῖ ἕως εις τές εἴκοσι τέσσαρες τοῦ Νοεμβρίου καί ὁ χειμῶνας ἄρχεται ἀπό τές εἴκοσι πέντε τοῦ Νοεμβρίου καί κρατεῖ ἕως εις τές εἴκοσι μία τοῦ Φεβρουαρίου. Καί ἐστὶ ἡ ἀνοιξιν ἡμέρες ἐνενήντα δύο καί τό καλοκαίρι ἐστὶ ἐνενήντα μία ἡμέρα καί τό χινόπωρον ἐστὶ ἐνενήντα δύο ἡμέρες καί ὁ χειμῶνας ἐστὶ ἐνενήντα ἡμέρες, καί ὅταν ἐστὶ ὁ βίσεκτος ἐστὶ ἐνενήντα μία ἡμέρα. Καί ἠξεύρετε ὅτι τό πῦρ καί τό καλοκαίρι καί ἡ χολή εἶναι ἀπό μίαν κράση καί τό νερόν καί τό

38

φλέγμα καὶ ὁ χειμῶνας εἶναι ἀπὸ μίαν κράση, ὁ ἀέρας καὶ τὸ αἷμα καὶ ἡ ἄνοιξις εἶναι ἀπὸ μίαν κράση καὶ αὐτά, τὸ χινόπωρον καὶ ἡ γῆς καὶ ὁ θυμὸς εἶναι καὶ αὐτά μιᾶς κράσεως. Καὶ ἔτσι τοῦτα τὰ πράγματα εἶναι ἀληθινὰ ὑπὸ τὴν φύσιν τους ἔτσι ὡσπερ εἶπαμεν, καὶ ὑπὸ τὴν φύσιν τους ταυρίζει ἓνα τὸ ἄλλον καὶ εἶναι ἔτσι καὶ κανένα πράγμα δὲν ἔναι κακόν, διότι ὁ μεγαλοδύναμος Θεὸς τὰ ἔκαμεν ὅλα καλά καὶ κακόν ὁ Θεὸς δὲν ἔκαμεν κανένα μήτε θέλει τινὸς κακόν μήτε νὰ τὸ λάβει. Καὶ ἄς ἰδοῦμεν τὸν ἥλιον ὅπου δίδει τὰς ἀκτίνας τους εἰς τὴν γῆν καὶ δὲν φθείρεται δι' αὐτό, καὶ ὅποτεν ἔναι ἀπάνω εἰς τὴν θάλασσαν ἢ καὶ εἰς ἄλλο νερόν δὲν βρέχεται, καὶ εἴ τις θέλει νὰ τὸν κόψει δὲν τὸν κόπτει, /ὅταν τύχει καὶ ἔναι ἀπάνω εἰς ἓνα ξύλον καὶ κόπτεις τὸ ξύλον, τὸ ξύλο ἠβλέπεις τὸ ὅτι κόπτεις το, ἀμὴ τὸν ἥλιον δὲν τὸν κόπτεις, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔναι αὐτὸς ὑποτασσόμενος τῶν πραγμάτων τῆς γῆς ὅπου εἶναι ἐπίγεια. Καὶ ἔτσι καὶ εἰς τὸν Θεόν καμίαν κόψιν ἢ χωρισίαν δὲν ἠμπορεῖ τινὰς νὰ τοῦ κάμει μήτε νὰ τοῦ εὔρει, διότι δὲν ἔναι ὑποτασσόμενος τῶν πραγμάτων τῶν φθαρτῶν τῶν ὀρατῶν, ἀλλὰ εἶναι αὐτὰ ὅλα ὑποτασσόμενα εἰς αὐτόν καὶ αὐτὸς ἔναι ὁ κύριος ὁ ποιήσας αὐτά. Καὶ τινὲς ὑβρίζουν τὸν Θεόν, ὁ Θεὸς δὲν ὑβρίζεται ἀμὴ ὑβρίζεται ἀτός του ὁ ἄνθρωπος ὅπου δὲν κάνει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ οὐαὶ αὐτόν ὅπου θέλει κολαστεῖ. Αὐτὸς ὁ Θεὸς ἠθέλησεν καὶ ἔλαβεν θάνατον δι' ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς διὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου καὶ ἡμεῖς τὸν ὑβρίζομεν, αὐτὴν τὴν ἀμοιβὴν τοῦ δίδομεν εἰς τὸν θάνατον ὅπου ἔλαβεν δι' ἡμᾶς. Καὶ καλά καὶ ἔλαβεν ὁ Θεὸς θάνατον, ὁ Θεὸς δὲν τὸν ἔλαβεν ἀλλὰ ἡ ἀνθρωπότης, ἀμὴ ἡ θεότης ἀπαθὴς ἔμεινεν, ὡσπερ εἶπαμεν ἄνωθεν, ὅτι ὅποτεν κόπτεις ἓνα ξύλον καὶ τὸν ἥλιον δὲν τὸν κόπτεις ὅπου ἔναι ἀπάνω εἰς τὸ ξύλον, ἔτσι καὶ τὴν θεότη. Καλά καὶ ἐσταυρώθη καὶ ἐδάρθη καὶ ἐνεπτύσθη, ἡ θεότης τίποτε δὲν ἔπαθεν, μόνον ἡ ἀνθρωπότης ἀπέθανεν.

Ελένη Κακουλίδη-Πάνου (επιμ.), *Ιωαννίκιος Καρτάνος, Παλαιά τε καὶ Νέα Διαθήκη*, Κέντρο Ελληνικῆς Γλώσσας, Θεσσαλονίκη 2000.